

Уҳдадориҳои СҶС ва Таъсири онҳо ба Операторони соҳаи Телекоммуникатсия

**Ministry of Economic Development and Trade
of Tajikistan**

Конфронси Байналмилалӣ оид ба Телекоммуникатсия, Телерадиошувонавонӣ ва Уҳдадориҳои Тоҷикистон ҳамчун узви СҶС

18-19 март соли 2014, Душанбе, Тоҷикистон

Ноил гаштан ба узвияти СҶС

- Тоҷикистони соҳибистиқлол 2 март соли 2013 ҳамчун узви 159-уми Созмони Ҷаҳонии Савдо (СҶС) шинохта шуд
- Тоҷикистон роҳи 11-солаи гуфтушунидҳоро тай кард, ки иборат аз
 - 9 ҷаласаҳои Гурӯҳи Корӣ буд. Соли 2012 бо баргузор гаштани 4 ҷаласаи он серташвиштарин буд
- Дар ин муддат гуфтушунидҳои дучониба оид ба дастрасӣ ба бозор
 - барои маҳсулот бо 13 кишвар
 - барои хизматҳо бо 6 кишвар гузаронида шуд

Нақши СҶС барои Тоҷикистон

«Ҳадафҳои стратегии Тоҷикистон ҳамчун кишваре, ки ба бандарҳои баҳрӣ бевосита роҳи баромад надорад,

- (1) таъмини истиқлолияти энергетикӣ,
- (2) раҳой ёфта аз бунбасти коммуникатсионӣ ва
- (3) таъмини амнияти озуқаворӣ мебошанд.

Барои расидан ба ин ҳадафҳо дар кишвар ислоҳоти иқтисодӣ ва азнавсозӣ идома ёфта, мақсад аз татбиқи онҳо гузариш ба иқтисоди бозорӣ, ташкили фазои мусоиди сармоягузорӣ ва ҳамгирӣ бо иқтисоди ҷаҳонӣ мебошад. Раванди воридшавӣ ба Созмони Умумиҷаҳонии Савдо ҷиҳати ноил гардидан ба ин ҳадафҳо яке аз воситаҳои муҳим буд.»

*Суханронии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба муносибати дохилшавии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба Созмони Ҷаҳонии Савдо,
10.12.2012*

Узвияти СҶС ҳамчун воситаи муҳим дар

- ♦ Гузариш ба иқтисоди бозорӣ;
- ♦ Ташкили фазои мусоиди сармоягузорӣ ва
- ♦ Ҳамгирой бо иқтисоди ҷаҳонӣ.

Ҳамзамон...

СҶС иборат аз ҳуқуқ ва уҳдадориҳост

- ♦ ки «муайянкунандаи қоидаҳост. Ҳар як Аъзо масъул аст онҳоро
 - ♦ дар тиҷорати
 - ♦ маҳсулоту
 - ♦ хизматҳо ва
 - ♦ ҳифзи ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ эҳтиром кунад
- ♦ Дар амал онҳо шартномаанд, ки кафили ҳуқуқи муҳим дар тиҷорат барои Аъзои СҶС бо назардошти ҳуқуқу уҳдадориҳо ва истисноҳои қобили қабули мебошанд.»

Уҳдадориҳои Тоҷикистон дар Соҳаи Телекоммуникатсия

- ♦ Уҳдадориҳои Тоҷикистон дар ин соҳа асос ёфтаанд ба
 - ♦ "Санад барои ташаккули уҳдадориҳо оид ба хизматҳои асосии телеком" (S/GBT/W/2/Rev.1) ва
 - ♦ "Маҳдудияти вуруд ба бозор мутобиқи дастрасии басомад" (S/GBT/W/3).
- ♦ Тоҷикистон ба худ уҳдадориҳои Дастури телекоммуникатсионӣ мегирад
 - ♦ Барои танзими шаффоф, холис ва ғайритабъизӣ (non-discriminatory)-и телекоммуникатсия

Дастури Телекоммуникатсионии СҶС

- Танзимгари мустақил барои мудирияти танзим зарур аст
- Танзими бозори телекоммуникатсионӣ равона гардидааст ба:
 - Пешгирии қадамҳои хилофи рақобат аз ҷониби таъмингарони асосӣ
 - Итминони пайвасти байнишабакавӣ
 - Ташаккули сиёсатгузори оид ба масъулияти хизматҳои универсалӣ (саросарӣ)
- Литсензиябандиро барои рушди мунтазами соҳа ва тақсими манбаъҳои маҳдуд истифода бурдан мумкин аст
- Тамоми раванди танзим (ва Литсензиябандӣ) бояд:
 - Шаффоф
 - Холисона ва
 - Ғайритабъизӣ бошад.
- Тарофаҳои танзимшуда бояд ба арзишашон мувофиқ бошанд

Таъсири Уҳдадориҳои СҶС ба Операторони Телеком

- ♦ Танзими шаффоф, холисона, ғайритабъизӣ ва мустақили соҳаи телекоммуникатсия барои
 - ♦ **Тиҷорати фаромиллӣ (фаросарҳадии) хизматҳо**
 - ♦ Тоҷикистон ҳамчун кишвари транзитии ИТТИЛООТИИ МИНТАҚА
 - ♦ **Ҳифзи ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ**
 - ♦ *Ширкатҳои миллӣ қобили ҳам мутобиқсозии технологияҳо ва ҳам эҷоди технологияи нав ҳастанд (масалан, WMNT)*

Нақши Операторони Телеком дар таҳкими мавқеи кишвар дар шароити узвият ба СҶС

- ♦ Гузариш ба иқтисоди бозорӣ
- ♦ Ташкили фазои мусоиди сармоягузорӣ ва
- ♦ Ҳамгирой бо иқтисоди ҷаҳонӣ.

Моҳияти Интернет дар даврони рақамӣ

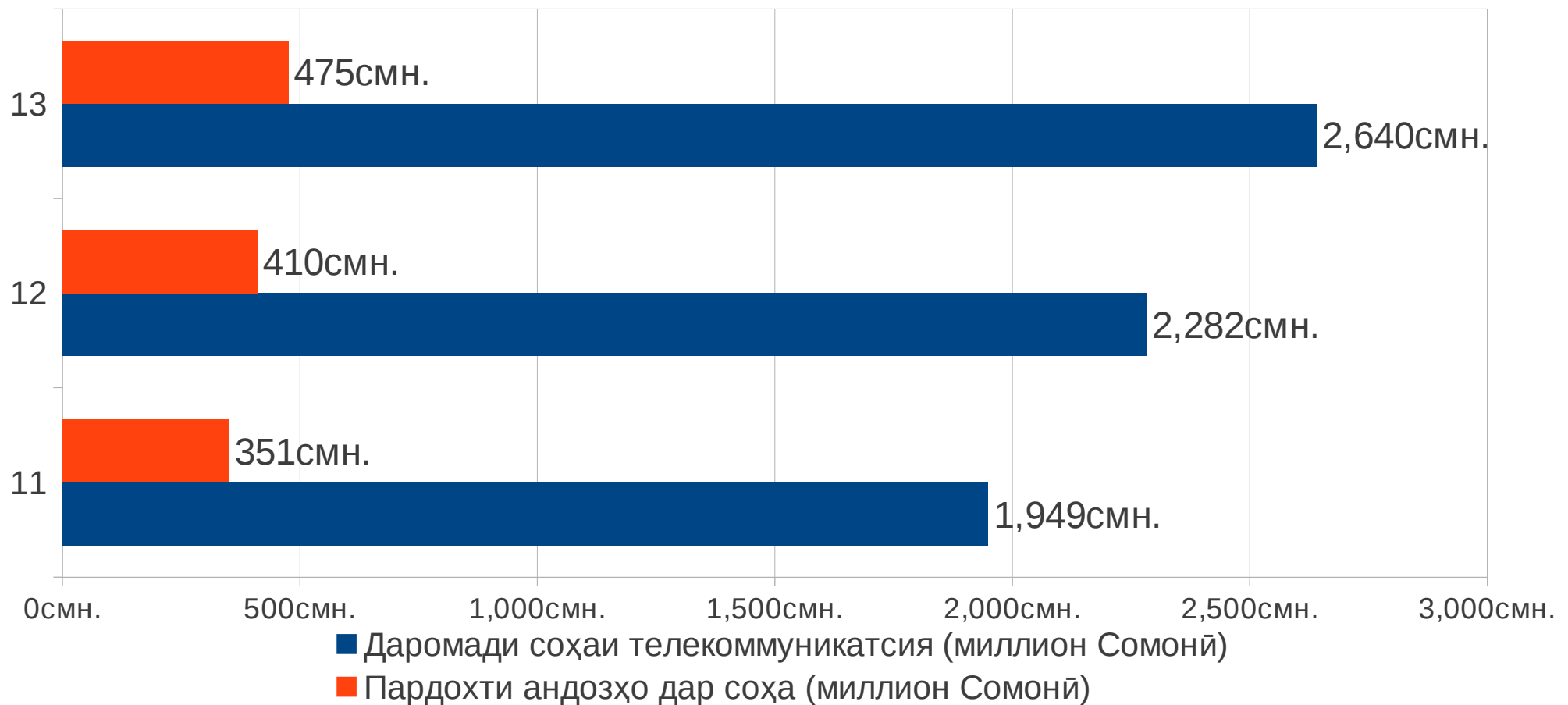
♦ “Ниёз ба ҳимояи ҷараёни озоди иттилооти онлайн бештар аз пештар возеҳ гардидааст. Ба ҳам пайвастании гароиш (тамоюл)ҳо боиси бунёди муҳити нави тиҷорату бизнесӣ байналмилалӣ гардидааст, ки ҳукуматҳоро ба ҳифзи кушодагии Интернет баҳри бизнеси глобалӣ даъват менамояд.”
(Google)

“...Интернет ва маҷрои фаросарҳадии додаҳо ҳамчун муҳаррики тиҷорати байналмилалӣ хизмат шинохта мешаванд.” (Joshua Meltzer 2013: 1)

1. Гузариш кишвар ба иқтисоди бозорӣ

Даромад ва пардохти андозҳо дар соҳаи телекоммуникатсия

2. Ташкили фазои мусоиди сармоягузорӣ

Додаҳои бозори телекоммуникатсия (*тибқи додаҳои
Хадмоти алоқаи назди Ҳукумати ҚТ, нишастии матбуотӣ аз 07
феврари 2014*)

- ♦ Литсензиатҳо – зиёда аз 150
- ♦ Шумораи муштариёни алоқаи мобилӣ – 8.3 миллион
 - ♦ Муштариёни фаъол – 4.7 миллион
- ♦ Шумораи муштариёни телефони собит – 0.4 миллион
- ♦ Шумораи корбарони Интернет – 3.7 миллион, бо назардошти корбарони мобилии он
- ♦ Технологияҳои коммуникатсионии татбиқшуда:
 - ♦ xDSL, WiMAX, GSM, 3G, 4G (LTE)

3. Ҳамгирой бо иқтисоди ҷаҳонӣ.

Тоҷикистон ҳамчун кишвари транзити электрони минтақа

(Қарори ҷаласаи якуми Шуро оид ба ТИК-и назди Президенти ҶТ, 04 феввали соли 2011)

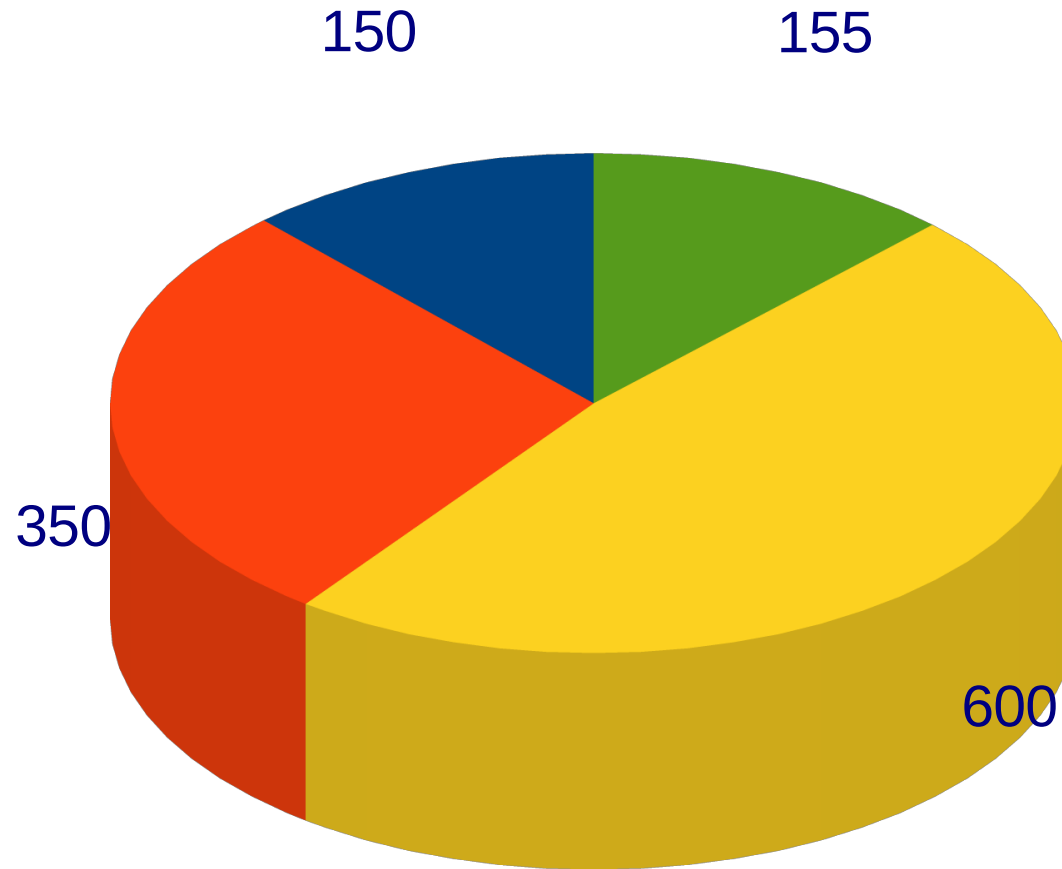
- 6. Ба Роҳбарони вазоратҳо, сохторҳои давлатӣ, созмонҳои ғайриҳукумати ва ширкатҳои хусусие, ки дар соҳаи татбиқи технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ фаъолият доранд:
 - ҳамкориро дар самти таҳия ва татбиқи лоиҳаҳо оид ба таъсиси ҳукумати электронӣ ҳамачониба ривоч дода, таҷрибаи давлатҳои дар ин соҳа пешрафтаре омӯхта,
 - дар тавсеаи ҷомеаи шаҳрвандӣ дар кишвар, тадричан аз байн бурдани низоми бюрократӣ ва тафаккури бюрократӣ ва
 - таъмини шаффофияти муносибатҳои давлату шаҳрванд ва
 - таъдил додани Ҷумҳурии Тоҷикистон ба **кишвари пешрафтаи транзитии коммуникатсионӣ дар минтақа** сахмгузор бошанд.

Ширкат дар бозори минтақа ҳамчун
дастраскунандаи хизмати инфрасохтори ба
Афғонистон. Майи соли 2012.

<http://www.afghanistan.ru/print/?id=22552>

Каналҳои коммуникатсионии фаросарҳади Афғонистон, Mbps

■ Эрон ■ Ўзбекистон ■ Покистон ■ Тоҷикистон

Мутаассифона...

- ♦ Мо то ҳол худро «a tiny drop in the ocean» (Румӣ)

Феодализми соҳавӣ ва таъсири он ба
мавқеи кишвар дар фазои маҷозӣ

Ё ин ки “Дида натавонистани ҷангал аз барои
дарахтон”

“Can not see the wood for the trees”

Industrial feudalism/Феодализми соҳавӣ

- ♦ Афзалияти ҳадафи соҳа (ё ҳимояи вазъи мавҷуда) нисбат ба ҳадафҳои миллӣ
- ♦ Бо суҳанони дигар ҳимояи ҳолати мавҷуд, ки воқеияти он авлавияти иқтисоди нақшавӣ дар шароити иқтисоди бозор мебошад

Ҳангоме ки...

- ♦ Мо кайҳост ба «баҳри комил дар қатрае» (Румӣ) табдил ёфтаем
 - ♦ Ҳамчун узви СҶС, Тоҷикистон бо бозори ҷаҳонии маҳсулот, хизматҳо ва навоариҳо ҳамбастааст

Тавсияҳо – 1/2

- ♦ Таъсиси танзимгари мустақили соҳаи телекоммуникатсия баҳри иҷрои уҳдадориҳои СҶС. Ин гуна танзимгар фарогири принципҳои зерин бояд бошад:
 - ♦ Забони яксон барои тамоми кишварҳои узв (Most favored nation clause)
 - ♦ Қабули баробари хизматҳои ватаниву хориҷӣ
 - ♦ Ҳифзи рақобат (сабқат)
 - ♦ Танзимгари мустақил
 - ♦ Тақсим ва истифодаи манбаъҳои маҳдуд
 - ♦ Дастрасии умум ба шартҳои литсензиябандӣ

Тавсияҳо – 2/2

- ♦ Таҳкими муҳити ҷолиб барои саҳмгузори сохтори хусусӣ дар муаррифии Тоҷикистон ҳамчун кишвари транзити электрони минтақа
- ♦ Мусоидат дар истифодаи дастҷамъонаи инфрасохтор баҳри вусъат додани каналҳои фарохнавор ва ё истифодаи ҳуқуқи роҳ ва инфрасохтори мавҷудаи роҳҳову хатҳои нури нахӣ дар тамоми соҳаҳо.
- ♦ Мусоидат дар рушди ҳамкори бисёрҷонибаи сохтори давлативу хусусӣ ва бо дигар кишварҳои Аъзо баҳри рушди пайвандҳои ноайёни байналмилалӣ.

Thank You for attention!
Ташаккур барои таваҷҷӯҳ!

Asomuddin Atoev
Association of Internet Service Providers
MSc Computer Science
MSc ICT for Development
www.ispa.tj
asomiddin@gmail.com